

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. birželio 13 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės (pranešėja), Algirdo Taminsko (kolegijos pirmininkas) ir Egidijos Tamošiūnienės, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal ieškovų R. S., K. S., B. S. ir B. S., kuriems atstovauja atstovai pagal įstatymą K. S. ir R. S., V. K. ir L. S. kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. spalio 4 d. ir 2022 m. spalio 20 d. nutarčių peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovų R. S., K. S., B. S. ir B. S., kuriems atstovauja atstovai pagal įstatymą K. S. ir R. S., V. K. ir L. S. ieškinį atsakovėms uždarajai akcinei bendrovei „Aerosmart“ s“ ir bendrovei „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikiančiai per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ filialą Lietuvoje, dėl žalos atlyginimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių neturtinės žalos atlyginimo dydžio nustatymą, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovai patikslintu ieškiniu prašė priteisti ariai iš atsakovių: 1) L. S. 14 700 Eur neturtinės ir 626,32 Eur turtinės žalos atlyginimo; 2) V. K. 5800 Eur neturtinės žalos atlyginimo; 3) B. ir B. S. po 4800 Eur neturtinės žalos atlyginimo; 4) K. S. 4000 Eur neturtinės ir 136,38 Eur turtinės žalos atlyginimo; 5) R. S. 4600 Eur neturtinės žalos atlyginimo; 6) kiekvienam ieškovui 5 proc. dydžio procesines palūkanas nuo priteistų sumų.
3. Ieškovai nurodė, kad žala jiems buvo padaryta 2020 m. liepos 6 d., atsakovei UAB „Aerosmart“ s“ teikiant ieškovams skrydžio karšto oro balionu paslaugas. Oro baliono nusileidimas buvo komplikotas, dėl smūgio į žemę ir oro baliono krepšio tolimesnio vilkimo per medžius oro baliono krepšy buvę ieškovai patyrė įvairių sveikatos sužalojimų ir su sveikatos sutrikdymais susijusių neigiamų pasekmių. Nusileidimo metu buvo sunkiai sužalotos dvi ieškovės V. K. ir L. S., o kiti ieškovai patyrė lengvesnes traumas. Be to, ieškovai, supratę, kad nusileidimas bus komplikotas, patyrė didelį šoką, stresą ir išgastį, nes bijojo, kad nusileidimo metu gali žūti. Šie įvyvenimai prasidėjo pilotui pradėjus oro baliono tupdymo veiksmus ir truko iki tol, kol baliono krepšys sustojo ant žemės. Ieškovai jaudinosi ne tik kiekvienas dėl savęs (savo likimo), bet ir dėl kartu skrendančių savo artimųjų gyvybės ir sveikatos. Atsakovės savo atsakomybę dėl įvykio pripažino, tačiau atlygino tik dalį žalos. Ieškovų vertinimu, šiuo atveju egzistuoja ypatingos, išskirtinės aplinkybės, pagrindžiančios žymiai didesnį neturtinės žalos dydį, nei ieškovams išmokėjo atsakovės. Ieškovė L. S. jai padarytą neturtinę žalą vertina bendra 18 000 Eur suma, ieškovė V. K. – 8000 Eur, ieškovė K. S. – 5000 Eur, ieškovas R. S. – 5000 Eur, ieškovų B. ir B. S. patirta neturtinė žala, jų tėvų vertinimu, sudaro po 5000 Eur kiekvienam, todėl ieškovai reikalauja priteisti iš atsakovių tą žalos atlyginimo dalį, kurios nepadengė jau sumokėtos draudimo išmokos.
4. Atsakovė UAB „Aerosmart“ s“ su ieškiniu nesutiko, prašė jį atmesti. Nurodė kad incidentas įvyko dėl greitai priartėjusios gamtos stichijos, kurios prieš skrydį pilotas negalėjo įvertinti dėl šiek tiek vėluojančių meteorologinių radarų duomenų. Tik pakilus į orą paašškėjo, kad artinasi audra ir ji yra per arti, todėl pilotas, atsizvelgdamas į konkrečias aplinkybes, ėmėsi tinkamų priemonių, siekdamas maksimaliai sušvelninti sudėtingo ar net avarinio nusileidimo padarinius. Jokių neteisėtų ar neprofesionalių veiksmų oro baliono skrydžio metu nebuvo padaryta, pilotas per skrydį elgėsi profesionaliai. Kadangi civilinė atsakomybė atsakovei šiuo atveju kyla ir be kaltės (didesnio pavojaus šaltinio valdytojo atsakomybė), kaltės nebuvimas yra elementas, kuris leidžia vertinti neturtinės žalos dydį. Teismų panašiose situacijose priteisiami neturtinės žalos atlyginimo dydžiai labai artimi tiems, kuriuos ieškovams yra išmokėjusi draudikė.
5. Atsakovė „AAS BTA Baltic Insurance Company“ prašė ieškinį atmesti. Nurodė, kad ieškovai, kaip nukentėjusieji, kreipėsi į „AAS BTA Baltic Insurance Company“ filialą Lietuvoje, kuriame įvykio kaltininkė buvo apsidraudusiskraidymo aparatų savininkų (valdytojų) ir pervežėjų oru civilinės atsakomybės draudimu, dėl turtinės ir neturtinės žalos, patirtos per 2020 m. liepos 6 d. oro baliono nusileidimą, atlyginimo. Įvertinus visas byloje nustatytas aplinkybes ir surinktus duomenis, įvykis pripažintas draudžiamuoju. Ieškovams išmokėtas turtinės ir neturtinės žalos atlyginimas, prašymus patenkinant iš dalies: V. K. išmokėta 2200 Eur, B. ir B. S. po 200 Eur, L. S. 3300 Eur, K. S. 1000 Eur, R. S. 400 Eur neturtinės žalos atlyginimo. Žalos atlyginimas ieškovams išmokėtas vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro 2014 m. balandžio 10 d. įsakyme Nr. V-455 ir finansų ministro 2018 m. spalio 30 d. įsakyme Nr. 1K-367 įtvirtintais kriterijais bei rekomendacijomis. Šiuo atveju nukentėjusių asmenų patirti sveikatos sutrikdymai priskirtini prie nesunkių (V. K. ir L. S.) arba nežymių (B. S., R. S.) sveikatos sutrikdymų. Duomenų, kad K. S. ir B. S. būtų buvusi sutrikdyta sveikata, ieškovai nepateikė. Pagal ieškovų teikiamus deklaratyvius reikalavimus nėra pagrindo jiems išmokėti didesnio žalos atlyginimo, negu jau yra išmokėta.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2022 m. balandžio 11 d. sprendimu ieškinį patenkino iš dalies: priteisė ieškovui B. S. solidariai iš atsakovių 400 Eur neturtinės žalos atlyginimo ir 5 proc. metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo 2021 m. gegužės 6 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; priteisė ieškovei K. S. solidariai iš atsakovių 136,48 Eur turtinės žalos atlyginimo ir 5 proc. metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo 2021 m. gegužės 6 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; priteisė ieškovui R. S. solidariai iš atsakovių 600 Eur neturtinės žalos atlyginimo ir 5 proc. metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo 2021 m. gegužės 6 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; priteisė

ieškovei V. K. solidariai iš atsakovių 2600 Eur neturtinės žalos atlyginimo ir 5 proc. metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo 2021 m. gegužės 6 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; priteisė ieškovei L. S. solidariai iš atsakovių 4700 Eur neturtinės žalos atlyginimo ir 5 proc. metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo 2021 m. gegužės 6 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, kitus ieškinio reikalavimus atmetė.

7. Teismas nustatė, kad ieškovai įsigijo atsakovės UAB „Aerosmart“ s“ teiktą paslaugą – skrydį karšto oro balionu. Ši paslauga ieškovams buvo teikiama 2020 m. liepos 6 d., tačiau, oro balionui leidžiantis, apie 20 val. 50 min., Vilniaus rajone, prie Mickūnų, įvyko avarija ir ieškovai patyrė įvairių sveikatos sužalojimų. Avarijos metu atsakovės UAB „Aerosmart“ s“ skraidymo aparatų ir pervežėjų oru civilinė atsakomybė buvo apdrausta užsienio draudimo įmonės „BTA Baltic Insurance Company“; draudimo suma dėl žalos keleiviams – 870 000 Eur.
8. Teismas, priteisdamas neturtinės žalos atlyginimą ieškovams, atsižvelgė į tai, kad „AAS BTA Baltic Insurance Company“ filialas Lietuvoje (toliau – ir draudimo įmonė) 2020 m. gruodžio 15 d. sprendimu nusprendė ieškovams išmokėti tokias neturtinės žalos atlyginimo sumas: L. S. 3300 Eur, V. K. 2200 Eur, K. S. 1000 Eur, B. ir B. S. po 200 Eur, R. S. 400 Eur. Šiame draudimo įmonės sprendime nurodyta, kad L. S., V. K. ir K. S. patirti sveikatos sužalojimai įvertinti kaip nesunkūs, R. S. sužalojimas įvertintas kaip nežymus, o B. ir B. S. sveikatos sutrikdymų nenustatyta.
9. Teismas pripažino pagrįstais atsakovų atsitiktumus, kad, nagrinėjant pareikštus ieškinio reikalavimus dėl neturtinės žalos atlyginimo, gali būti, taikant įstatymo analogiją, atsižvelgiama į finansų ministro 2018 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 1K-367 patvirtintas Eismo įvykio metu padarytos neturtinės žalos dydžio nustatymo rekomendacijas. Šiuo aspektu karšto oro balionai priskirtini oro transporto priemonėms, be to, tiek automobilių, tiek karšto oro balionų naudojimas vertinamas kaip veikla, susijusi su didesniu pavojumi aplinkiniams (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.270 straipsnis). Kita vertus, teismo vertinimu, aptariamų rekomendacijų taikymas negali būti formalus ir mechaniškas, nes kiekvienam atveju žala turi būti nustatoma atsižvelgiant į individualias jos atsiradimo aplinkybes, kurių vertinimo kriterijų sąrašas nebaigtinis (CK 6.250 straipsnis).
10. Spręsdamas dėl ieškovams B. ir B. S. padarytos neturtinės žalos atlyginimo, teismas nurodė, kad pakankamai akivaizdu, jog šie du ieškovai (kurie įvykio metu buvo 8 ir 9 metų amžiaus) avarinio nusileidimo karšto oro balionu metu patyrė išgastį, neigiamą emocinį sukrėtimą. Teismas taip pat vadovavosi ieškovės K. S. (šių ieškovų motinos) paaiškinimais, kad antrą parą po įvykio vaikams prasidėjo skausmai dėl kūno sumušimo. Anot ieškovės, vaikai skausmus juto apie savaitę ir jiems atsirado baimė miegoti esant durimis uždarytomis. Ieškovė taip pat paaiškino, kad iš pradžių abu vaikai šlapinosi į lovą, tačiau B. taip nutinka iki šiol maždaug kartą per mėnesį. Teismo vertinimu, byloje esantys įrodymai (medicininiai prašai) kartu su jau nurodytais K. S. paaiškinimais pakankamai patvirtina aptariamą B. S. sveikatos sutrikimą ir šio ryšį su nagrinėjama avarija. Kadangi į bylą nebuvo pateikta medicininių dokumentų ar kitokių įrodymų, kurie patvirtintų B. S. sveikatos sutrikimą ir jų priežastinį ryšį su nagrinėjama avarija (išskyrus maždaug savaitę buvusius skausmus dėl kūno sumušimų), teismas atmetė kaip neįrodytus ieškovų argumentus dėl B. S. sveikatos sutrikdymų kaip pagrindo atlyginti neturtinę žalą. Atsižvelgdamas į tai teismas nusprendė, kad B. S. draudimo įmonės išmokėta 200 Eur suma yra pakankama jo patirtai neturtinei žalai atlyginti, tuo tarpu B. S. atlygintinos neturtinės žalos dydis padidintinas iki 600 Eur, iš atsakovių papildomai priteisiant 400 Eur neturtinės žalos atlyginimo. Teismas nurodė, kad, spręsdamas dėl tokio (o ne didesnio) neturtinės žalos atlyginimo dydžio, be kita ko, atsižvelgė ir į tai, kad atsakovė draudimo įmonė padengė ieškovų išlaidas psichologo konsultacijoms.
11. Spręsdamas dėl ieškovės K. S. patirtos neturtinės žalos atlyginimo, teismas atkreipė dėmesį į tai, kad ši ieškovė nurodė, jog dėl avarijos metu patirtų kūno sumušimų skausmus jautė apie 10 dienų. Be to, dėl įvykusios avarijos ir jos nulemtų padarinių šeima turėjo atšaukti suplanuotas atostogas pajūryje, taip pat ieškovė turėjo rūpintis pagalba artimiesiems. Atsižvelgdamas į tai, kad ieškovė K. S. patyrė palyginti trumpalaikių fizinių skausmų (nepatyrė rimtesnių sveikatos sutrikdymų), taip pat įvertindamas jos patirtus nepatogumus, dėl avarijos padarinių padidėjusius rūpesčius, teismas nusprendė, kad draudimo įmonės išmokėta 1000 Eur suma iš esmės atitinka šios ieškovės patirtą neturtinę žalą, todėl šį ieškinio reikalavimą atmetė kaip nepagrįstą.
12. Teismas nustatė, kad ieškovas R. S. dėl patirtų kūno sumušimų negalėjo dirbti jokių fizinių darbo 5 dienas, judėjo minimaliai. Medicininių dokumentų išrašas patvirtina, kad šis ieškovas 2020 m. liepos 7 d. skundėsi dešiniojo klubo, kelio skausmais. Taigi ieškovo sveikatos sutrikdymas nežymus. Teismas nusprendė esant suprantama (todėl papildomai neįrodinėti), kad ieškovas R. S., kaip ieškovo B. ir B. S. tėvas, patyrė išgyvenimų tiek dėl vaikų ir kitų artimųjų sveikatos ir saugumo įvykio metu, tiek dėl po avarijos pablogėjusios sūnaus B. S. sveikatos. Atsižvelgdamas į tai, taip pat į ieškovės K. S. nurodytą aplinkybę apie atšauktas šeimos atostogas, teismas nusprendė, kad R. S. atlygintinos neturtinės žalos dydis padidintinas iki 1000 Eur, priteisiant jam iš atsakovių 600 Eur neturtinės žalos atlyginimo greta jau išmokėtos 400 Eur sumos.
13. Spręsdamas dėl ieškovės V. K. patirtos neturtinės žalos atlyginimo teismas nustatė, kad dėl patirtų sveikatos sužalojimų šiai ieškovei prireikė aplinkinių pagalbos, pirmi 3 mėnesiai po avarijos buvo itin sunkūs, ieškovė iki šiol jaučia kojų skausmus. Pateikti medicininiai dokumentai patvirtina, kad per avariją ieškovė V. K. patyrė gaktikaulio lūžį, kelio sąnario, klubo, riešo traumas, jai plyšo meniskas. Nors tokie sveikatos sužalojimai nevertintini kaip sunkūs, jie yra ilgalaikiai – tęsėsi virš 6 mėnesių. Atsižvelgdamas į tai, kad esant tokiems sveikatos sutrikdymams rekomenduojama taikyti iki 8 MMA dydžių neturtinės žalos atlyginimą, taip pat į palyginti ilgai (virš pusantro metų) pablogėjusią ieškovės gyvenimo kokybę, suvaržytas galimybes judėti, patiriamus fizinius skausmus, negalėjimą dalyvauti tą pačią vasarą vykusiose sūnaus vestuvėse, teismas nusprendė, kad V. K. atlygintinos neturtinės žalos dydis padidintinas iki 4800 Eur, priteisiant iš atsakovių 2600 Eur neturtinės žalos atlyginimo greta jau išmokėtos 2200 Eur sumos.
14. Spręsdamas dėl ieškovės L. S. patirtos neturtinės žalos atlyginimo teismas nustatė, kad dėl avarijos ji patyrė blauzdikaulio lūžį, dešiniojo peties traumą. Jai buvo atliktos blauzdikaulio lūžgalių sujungimo metaline plokšte ir peties operacijos. Ieškovė turėjo daug kartų lankytis pas gydytojus, kad būtų stebimas sužalojimų gijimo procesas. Ieškovei teko vartoti skausmą malšinančius vaistus, raminamuosius ir migdomuosius; tam, kad greičiau gytų koją, pagal gydytojų rekomendacijas vartoti papildus. Dėl avarijos ieškovė patyrė stresą, todėl lankėsi pas psichiatrą. Dėl patirtų sužalojimų sumažėjo ieškovės darbingumo lygis; ieškovė paaiškino, kad neįgiamas padarinius jaučia iki šiol, negali dirbti įprasto darbo, atlikti įprastų buitinių darbų, užsiimti pomėgiais (megzti). Tokius ieškovės paaiškinimus patvirtina ir pateikti medicininiai dokumentai, iš kurių matyti, kad 2020 m. liepos 13 d. ieškovei diagnozuotas kairiojo blauzdikaulio lateralinio krumplo lūžis; ieškovė negalėjo priminti kairę koją. 2020 m. spalio 25 d. radiologinio tyrimo vertinime nurodyta diagnozė – „sukamojo varžčio“ sindromas; padaryta išvada: be kita ko, AC artrozė, siauras subakromialinis tarpas; sausgyslės įstrižas kiauryminis plyšinys. 2021 m. kovo 30 d. pažymoje nurodyta, kad ieškovė 2021 m. kovo 30 d. operuota planine tvarka, jai iš blauzdikaulio pašalintos metalo konstrukcijos; bendra būklė patenkinama, naujų skundų neturi. VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos medicininių dokumentų išrašas nurodyta, kad ieškovė L. S. į psichikos sveikatos centrą kreipėsi 2020 m. liepos 21, 24, rugpjūčio 20 dienomis; kad jos būseną reikšmingai pablogėjo dėl stipraus streso, susijusio su avarija, skrendant oro balionu. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2021 m. gegužės 3 d. išvadoje nurodyta, kad ieškovei nuo 2021 m. balandžio 28 d. iki 2021 m. rugsėjo 3 d. nustatytas 55 proc. darbingumo lygis. Teismo vertinimu, nurodyti duomenys patvirtina ne tik ilgalaikį ir skausmingą ieškovės sveikatos sutrikdymą, bet ir pagrindą tokį sutrikdymą kvalifikuoti kaip sunkų (sveikatos apsaugos ministro 2014 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. V-455 patvirtintų Sunkių pakenkimų sveikatai klasifikacinių požymių sąrašo 2.7 punktą). Esant sunkiam sveikatos sutrikdymui, kai nukentėjęs asmuo neteko 45 proc. darbingumo, vadovaujantis nurodytomis rekomendacijomis, neturtinę žalą rekomenduojama įvertinti iki 15 MMA dydžiu (Rekomendacijų 4.3, 5.1 punktai). Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į nurodytus ieškovės sveikatos sužalojimus ir į jai kilusius psichinius bei emocinius padarinius, dėl kurių ieškovei prireikė ir psichiatro pagalbos bei medikamentinio gydymo, gerokai pablogėjusią ieškovės gyvenimo kokybę, nusprendė, kad L. S. atlygintinos neturtinės žalos dydis turi būti padidintas iki 8000 Eur, priteisiant iš atsakovių 4700 Eur neturtinės žalos atlyginimo greta jau išmokėtos 3300 Eur sumos.

15. Spręsdamas dėl ieškovams priteistinių neturtinės žalos atlyginimo dydžių, teismas taip pat nurodė atsižvelgiantis į atsakovės draudimo įmonės bendradarbiavimą su ieškovoais atlyginant tiek turtinę, tiek neturtinę žalą (CK 6.250 straipsnio 2 dalis).
16. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ filialą Lietuvoje, apeliacinį skundą, 2022 m. spalio 4 d. ir 2022 m. spalio 20 d. nutartimis pakeitė Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 11 d. sprendimą: panaikino Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 11 d. sprendimo dalį, kuria nuspręsta priteisti ieškovams R. S., V. K., L. S. neturtinės žalos atlyginimą, ir dėl šios dalies priėmė naują sprendimą – atmesti ieškovo R. S., V. K., L. S. ieškinį; paliko nepakeistą Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 11 d. sprendimo dalį, kuria ieškovui B. S. priteista solidariai iš atsakovių 400 Eur neturtinės žalos atlyginimo ir 5 proc. metinės palūkanos nuo priteistos sumos nuo 2021 m. gegužės 6 d. iki teismo sprendimo visiškų įvykdymo, ieškovei K. S. priteista solidariai iš atsakovių 136,48 Eur turtinės žalos atlyginimo ir 5 proc. metinės palūkanos nuo priteistos sumos nuo 2021 m. gegužės 6 d. iki teismo sprendimo visiškų įvykdymo.
17. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad ieškovo prašoma atlyginti neturtinės žalos sumą vertinama kaip nevaržanti teismo diskrecijos nustatyti neturtinės žalos dydį konkrečioje byloje ir yra tik viena reikšmingų bylai aplinkybių, į kurią teismas turi atsižvelgti. Asmens prašomas priteisti neturtinės žalos atlyginimo dydis negali būti vertinamas kaip iš anksto žinomas ir nustatytas, nes dydį įvertina ir nustato teismas, ištyręs ir įvertinęs visas teisiskai reikšmingas bylos aplinkybes. Kolegijos vertinimu, ieškovo (nukentėjusių asmenų) ieškinyje suformuluotas reikalavimas yra labai subjektyvus ir deklaratyvus: nurodomos vienodos sumos, visiškai neindividualizuojant reikalavimo dydžio pagrįstumo.
18. Kolegija nurodė, kad vienas esminių kriterijų nustatant neturtinės žalos dydį yra pažeista vertybė (šiuo atveju – sveikata), sveikatos sutrikdymo pobūdis ir laipsnis. Vertinant pastaruosius kriterijus, gali būti vadovaujamasi 2014 m. balandžio 10 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakyme Nr. V-455 „Dėl Sunkių pakenkimų sveikatai klasifikacinių požymių“ įtvirtintame sąraše nustatytais kriterijais, kai sveikatos sutrikdymas gali būti priskirtas prie sunkių ar pavojingų gyvybei. Kitas svarbus kriterijus yra sveikatos sutrikdymo laikotarpis (trukmė). Šiuo atveju vadovaujamasi 2018 m. spalio 30 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu Nr. 1K-367 „Dėl eismo įvykio metu padarytos neturtinės žalos dydžio nustatymo“, kuriame pateikiamos rekomendacijos dėl žalos dydžio esant skirtingiems sveikatos sutrikdymo laikotarpiams.
19. Kolegija, įvertinusi į bylą pateiktus duomenis, laikė, kad ieškovo patirti sveikatos sutrikdymai priskirtini prie nesunkių (V. K. ir L. S.) arba nežymių (B. S., R. S.) sveikatos sutrikdymų. Ieškovai į bylą nepateikė įrodymų, kad K. S. ir B. S. būtų buvusi sutrikdyta sveikata.
20. Pasisakydama dėl ieškovei V. K. padarytos neturtinės žalos dydžio kolegija nurodė, kad nors pirmosios instancijos teismas pagrįstai V. K. sveikatos sužalojimų nevertino kaip sunkių, skundžiamame sprendime nepagrįstai nurodyta, kad V. K. sveikatos sutrikdymas tęsėsi ilgiau kaip 6 mėnesius. Iš į bylą pateiktų išrašų matyti, kad šios ieškovės sveikatos sutrikdymas tęsėsi iki 6 mėnesių. Byloje nėra įrodymų, kurie patvirtintų šios ieškovės nurodytus argumentus apie jos sveikatą šiuo metu ir apie jos nurodomas galimas pasekmes. Pirmosios instancijos teisme paskutinis posėdis įvyko 2022 m. vasario mėnesį, tačiau iš pateikto į bylą išrašo matyti, kad ši ieškovė paskutinį kartą gydymo įstaigoje apsilankė daugiau nei prieš metus – 2020 m. gruodžio 10 d. Kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 1K-367 patvirtintomis Eismo įvykio metu padarytos neturtinės žalos dydžio nustatymo rekomendacijomis, nusprendė, kad atsakovė draudimo įmonė priėmė pagrįstą sprendimą išmokėti šiai ieškovei 2200 Eur draudimo išmoką, o pirmosios instancijos teismas nepagrįstai padidino išmokėtiną neturtinės žalos atlyginimo sumą.
21. Pasisakydama dėl ieškovei L. S. priteisto neturtinės žalos atlyginimo kolegija pažymėjo, kad pirmosios instancijos teismas, priimdamas skundžiamą sprendimą, vadovavosi tuo, jog Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2021 m. gegužės 3 d. išvadoje nurodyta, kad šiai ieškovei nuo 2021 m. balandžio 28 d. iki 2021 m. rugsėjo 3 d. nustatytas 55 proc. darbingumo lygis. Tačiau byloje nėra jokių duomenų, kad po 2021 m. rugsėjo 3 d. ieškovė nedarbingumo lygis būtų buvęs prastesnis, taip pat jokių įrodymų, kad L. S. būtų išlikę liekamųjų reiškių po įvykusio sužalojimo. Kolegijos vertinimu, draudimo įmonės išmokėta 3300 Eur suma atitinka ieškovės L. S. patirtos neturtinės žalos mastą, todėl pirmosios instancijos teismas nepagrįstai padidino ieškovei L. S. mokėtino neturtinės žalos atlyginimo sumą.
22. Kolegija nurodė, kad į bylą nepateikta jokių įrodymų, patvirtinančių ieškovo teiginius, jog ieškovas R. S. dėl patirtų kūno sumušimų negalėjo dirbti jokio fizinio darbo 5 dienas, judėjo minimaliai. Vadovautis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 1K-367 patvirtintu Eismo įvykio metu padarytos neturtinės žalos dydžio nustatymo rekomendacijų 4.1 punktu, orientacinis neturtinės žalos atlyginimo dydis esant fiziniams skausmams ar nežymiam sveikatos sutrikdymui yra iki 1 MMA (iki 607 Eur). Atsižvelgdama į tai kolegija konstatavo, kad draudimo įmonė tinkamai įvertino R. S. patirtos neturtinės žalos dydį (400 Eur) ir papildomai priteisti 600 Eur nebuvo pagrindo.
23. Kolegija sutiko su atsakovių argumentu, jog B. S. draudimo įmonės išmokėta 200 Eur neturtinės žalos atlyginimo suma taip pat iš esmės atitinka nurodytų rekomendacijų 4.1 punkto nuostatas, tačiau nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai padidino B. S. atlygintinos neturtinės žalos dydį iki 600 Eur (iš esmės 1 MMA dydžio), atsižvelgdama į įrodytus padaržėjusius B. S. nevalingo šlapinimosi atvejus būtent po avarijos, taip pat į tai, kad šis sveikatos sutrikimas, anot ieškovės K. S., išliko iki šiol.
24. Vilniaus apygardos teismas 2022 m. spalio 20 d. nutartimi ištaisė Vilniaus apygardos teismo 2022 m. spalio 4 d. nutartyje padarytus rašymo apsirinkimus ir jos rezoliucinę dalį išdėstė taip: „Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 11 d. sprendimą pakeisti: panaikinti jo dalį, kuria nuspręsta priteisti ieškovams R. S., V. K., L. S. neturtinės žalos ir šioje dalyje priimti naują sprendimą – atmesti ieškovo R. S., V. K., L. S. ieškinį; taip pat panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 11 d. sprendimo dalį dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo ir šioje dalyje priimti naują sprendimą – atmesti ieškovo ir atsakovo prašymus dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo. Priteisti valstybei iš atsakovo UAB „Aerosmart“ (j. a. k. 300655521) ir užsienio draudimo įmonės „BTA Baltic Insurance Company“, kuri veikia per filialą Lietuvoje (filialo kodas 300665654) po 10 Eur žyminio mokesčio. Kitą skundžiamą sprendimo dalį palikti nepakeistą.“

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

25. Kasaciniu skundu ieškovai R. S., V. K. ir L. S. prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. spalio 4 d. nutarties dalį, kuria, pakeičiant pirmosios instancijos teismo sprendimą, buvo visiškai atmesti ieškovo L. S., V. K. ir R. S. ieškinio reikalavimai, taip pat Vilniaus apygardos teismo 2022 m. spalio 20 d. nutartį ir palikti galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 11 d. sprendimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 25.1. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos CK 6.250 straipsnio taikymo ir aiškinimo praktikos bylose dėl neturtinės žalos dydžio nustatymo, nes, spręsdamas dėl atlygintinos neturtinės žalos dydžio, vertino tik vieną neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijų – sveikatos sutrikdymo pobūdį, laipsnį ir trukmę. Atsakovė draudimo įmonė savo sprendimus dėl išmokėtų neturtinės žalos kompensacijų dydžių taip pat iš esmės grindė tik ieškovo patirtais pakenkimais sveikatai, todėl ieškovai, nesutikdami su taip apskaičiuotais kompensuotinos neturtinės žalos dydžiais, kreipėsi su ieškiniu į teismą, be kita ko, ir todėl, kad, ieškovo nuomone, atsakovės neatsižvelgė į daugybę specifinių šiuo konkrečiu atveju neturtinės žalos nustatymo kriterijų (tokių kaip neturtinės žalos padarymo situacijos trukmė (įvykio trukmė), ieškovo suvokimas apie sunkių įvykio (komplikuoto nusileidimo) pasekmių neišvengiamumą, ieškovo jaudinimasis ne tik dėl savęs, bet ir dėl kartu buvusių artimųjų, ir kt.). Atitinkamai pirmosios instancijos teismas tyrė ir vertino ne tik kriterijus, tiesiogiai susijusius su pakenkimu ieškovo sveikatai, bet ir kitas ieškovo nurodytas reikšmingas aplinkybes (jaudinimąsi dėl

kartu buvusių vaikų, kitų artimųjų, patirtus nepatogumus, išgyvenimus dėl atšauktų atostogų, poveikį psichikos sveikatai, atsakovės draudimo įmonės bendradarbiaviną ir kt.). Toks pirmosios instancijos teismo vertinimas atitinka kasacinio teismo formuojamą praktiką, kad, nustatant neturtinės žalos dydį, turi būti nustatoma kaip galima daugiau reikšmingų kriterijų ir vertinama jų visuma, neapsiribojant tik kai kuriais iš kriterijų. Tuo tarpu apeliacinės instancijos vertino išimtinai tik medicininių kriterijų: sveikatos sutrikdymo sunkumą ir trukmę, tačiau visiškai nevertino kitų byloje ieškovų nurodytų kriterijų.

25.2. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 331 straipsnio 4 dalį, nes nepasisakė, kodėl jis nesutinka su pirmosios instancijos teismo išvadomis dėl kitų, nem medicininių, neturtinės žalos nustatymo kriterijų vertinimo. Iš apeliacinės instancijos teismo nutarties nėra aišku, ar teismas tokius pirmosios instancijos teismo įvertintus kriterijus, kaip ieškovų įvykio metu patirta baimė dėl savo ir artimųjų saugumo, sveikatos, pakenkimų sveikatai pasekmės ieškovų gyvenimo kokybei, sugriauti atostogų planai, V. K. negalėjimas dalyvauti sūnaus vestuvėse, laiko neįrodymais, ar tokie kriterijai laikytini neturinčiais reikšmės, nepakankamais priteistiniams neturtinės žalos atlyginimo dydžiams padidinti.

25.3. Esminė dalis apeliacinės instancijos teismo nutarties motyvų (nutarties 25, 32–35, 37 punktai) buvo tiesiog nukopijuota nuo atsakovių apeliacinio skundo. Ieškovų atsiliepimo į apeliacinį skundą argumentai nebuvo aptarti net ir aprašomojoje skundžiamos nutarties dalyje. Tai rodo, kad apeliacinės instancijos teismas analizavo apeliacinį skundą ir juo rėmėsi, tačiau neanalizavo nei visos bylos medžiagos, nei atsiliepimo į apeliacinį skundą argumentų. Apeliacinės instancijos teismas pats ieškovų patirtų sveikatos sutrikdymų laikotarpių neskaičiavo, o tik perrašė atsakovės draudimo įmonės apeliaciniame skunde nurodytus atitinkamus argumentus. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, jog „skundžiamame sprendime nepagrįstai nurodyta, kad V. K. sveikatos sutrikdymas tęsėsi ilgiau kaip 6 mėnesius. Iš į bylą pateiktų išrašų matyti, kad šios ieškovės sveikatos sutrikdymas tęsėsi iki šešių mėnesių.“ Pirmosios instancijos teismas buvo padaręs priešingą išvadą, t. y. kad V. K. sveikatos sutrikdymas truko ilgiau nei 6 mėnesius, tai buvo akivaizdu iš į bylą pateikto medicininių dokumentų išrašo (atsakymo į siuntimą), kuriame 2020 m. gruodžio 10 d. (t. y. daugiau kaip po 5 mėnesių nuo įvykio) konstatuojami likę V. K. kelio ir riešo skausmai, pažymėta, kad tikslingas operacinis gydymas, diagnozuotas menisko disko plyšimas, t. y. tokie pakenkimai sveikatai, kurių trukmė, akivaizdu, viršys 6 mėnesių ribą. Dėl L. S. patirtų sveikatos sutrikdymo laikotarpio apeliacinės instancijos teismas taip pat perrašė atsakovės draudimo įmonės apeliacinio skundo argumentus ir nieko nepasisakė dėl pirmosios instancijos teismo nustatytų aplinkybių ir jų vertinimo, kad L. S. sveikatos sutrikdymo laikotarpis tęsėsi mažiausiai 14 mėnesių (skaiciuojant nuo 2020 m. liepos 6 d. iki 2021 m. rugsėjo 3 d. (iki senatvės pensijos amžiaus sukakties). Vertindamas R. S. sveikatos sutrikdymą, apeliacinės instancijos teismas perrašė atsakovės draudimo įmonės apeliacinio skundo argumentą, jog „nors ieškinyje ir nurodyta, kad ieškovas R. S. dėl patirtų kūno sumušimų negalėjo dirbti jokio fizinio darbo 5 dienas, judėjo minimaliai, tačiau į bylą nėra pateikta tai patvirtinančių įrodymų“. Tuo tarpu pirmosios instancijos teismo sprendime aiškiai nurodyta, kad išvada dėl R. S. sveikatos sutrikdymo pagrįsta į bylą pateiktu 2020 m. liepos 7 d. medicininiu dokumentu, kuriame įrašyta diagnozė – šlaunies sumušimas, nurodytas gydymas: analgetikai, šaltis lokaliai, tausojantis režimas, būklei negerėjant kontrolė po 7 d. Apeliacinės instancijos teismo nutartyje nepasisakyta, ar (ir kodėl) apeliacinės instancijos teismas šį įrodymą vertina kitaip nei pirmosios instancijos teismas.

25.4. Apeliacinės instancijos teismas pernelyg sureikšmino Rekomendacijas, taikė jas mechanškai ir formaliai, tokiu būdu iš esmės nusišalino nuo pareigos parinkti tinkamo dydžio neturtinės žalos kompensaciją.

26. Atsiliepimu į kasacinį skundą atsakovė „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikianti per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ filialą Lietuvoje, prašo kasacinį skundą atmesti. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

26.1. Neturtinės žalos atlyginimo atveju žala yra padaroma vertybėms, kurios neturi piniginės išraiškos, todėl neturtinės žalos atlyginimo atveju visiško žalos atlyginimo principas objektyviai negali būti taikomas visas. Neturtinės žalos neįmanoma kompensuoti, todėl teisinga kompensacija už patirtus neturtinio pobūdžio išgyvenimus, praradimus reiškia tokios piniginės satisfakcijos, kuri kiek galima teisingiau kompensuotu nukentėjusiojo patirta dvasinė sielvarta, fizinis skausmas, kitokius neturtinių vertybių pažeidimus, parinkima (žr. pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2003 m. kovo 26 d. nutarti civilinėje byloje Nr. 3K-3-371/2003; 2005 m. lapkričio 23 d. nutarti civilinėje byloje Nr. 3K-3-604/2005). CK nuostatos neįtvirtina atlygintinos neturtinės žalos minimalaus ar maksimalaus dydžio, tačiau žalos atlyginimo dydžiui įvertinti minėtos CK nuostatos pateikia nebaigtinį kriterijų, pagal kuriuos nustatomas neturtinės žalos dydis, sąrašą. Kaip pagrįstai atkreipė dėmesį apeliacinės instancijos teismas, vienas esminių kriterijų nustatant neturtinės žalos dydį yra pažeista vertybė (šiuo atveju – sveikata), sveikatos sutrikdymo pobūdis ir laipsnis.

26.2. Kasaciniame skunde nepagrįstai teigiama, kad apeliacinės instancijos teismas nevertino kitų neturtinės žalos kriterijų ir dėl jų nepasisakė. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad ieškovų ieškinyje suformuluotas reikalavimas yra labai subjektyvus ir deklaratyvus: nurodomos vienodos sumos, visiškai neindividualizuojant reikalavimo dydžio pagrįstumo. Būtent ieškovai turi įrodyti, kokias neigiamas pasekmes jie patyrė ir kuo jos pasireiškė. Tačiau tokie įrodymai nebuvo pateikti. Į bylą nėra pateikta įrodymų, kurie patvirtintų ieškovės V. K. nurodytus argumentus apie jos sveikatą šiuo metu ir apie įvykio pasekmes. Byloje nėra duomenų, kad L. S. būtų išlikę liekamųjų reiškinių po įvykusių sužalojimų, kad ji tęsia gydymą ar pan. Į bylą nėra pateikta įrodymų, kad ieškovas R. S. dėl patirtų kūno sumušimų negalėjo dirbti jokio fizinio darbo 5 dienas, judėjo minimaliai. Taigi, apeliacinės instancijos teismas pagrįstai pakeitė skundžiamą Vilniaus miesto apylinkės teismo sprendimą, t. y. panaikino jo dalį, kuria buvo patenkinti R. S., V. K. ir L. S. reikalavimai, ir minėtų ieškovų reikalavimus atmetė.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribų

27. Bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribas apibrėžia CPK 353 straipsnis. Nurodyto straipsnio pirmojoje dalyje nustatyta, kad kasacinis teismas, neperženedamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskustus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu. Kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių.
28. Kasacijos objektas nagrinėjamoje byloje yra apeliacinės instancijos teismo nutarties dalis, kuria atmesti ieškovų R. S., V. K. ir L. S. ieškinio reikalavimai dėl oro baliono avarinio nusileidimo metu jiems padarytos neturtinės žalos atlyginimo. Ginčas byloje kilęs tik dėl ieškovų R. S., V. K. ir L. S. patirtos neturtinės žalos dydžio, o dėl tokios žalos fakto ir kitų atsakovės UAB „Aerosmart“ s“, teikusios ieškovams skrydžio oro balionu paslaugas, civilinės atsakomybės sąlygų ginčo tarp bylos šalių nėra.
29. Byloje nustatyta, kad atsakovės UAB „Aerosmart“ s“ atsakomybė žalą sukėlusio įvykio metu buvo apdrausta atsakovės „AAS BTA Baltic

Insurance Company“, ši jau yra išmokėjusi ieškovams tam tikras sumas neturtinei žalai atlyginti (V. K. 2200 Eur, L. S. 3300 Eur, R. S. 400 Eur). Ieškovai į teismą kreipėsi reikalaudami papildomai priteisti iš atsakovų L. S. 14 700 Eur, V. K. 5800 Eur, o R. S. 4600 Eur neturtinės žalos atlyginimo. Pirmosios instancijos teismas šiuos ieškovų reikalavimus tenkino iš dalies, priteisdamas R. S. solidariai iš atsakovių 600 Eur, ieškovei V. K. 2600 Eur, o ieškovei L. S. 4700 Eur neturtinės žalos atlyginimo (su šiuo sprendimu ieškovai sutinka ir prašo jį palikti galioti), o apeliacinės instancijos teismas skundžiama nutartimi atmetė.

30. Nesutikdami su apeliacinės instancijos teismo nutartimi ieškovai kasaciniame skunde teigia, kad apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos CK 6.250 straipsnio taikymo ir aiškinimo praktikos, nes dėl ieškovams padarytos neturtinės žalos dydžio sprendė neatsižvelgdamas į žalos dydžiui nustatyti reikšmingų kriterijų visetą, be to, per didelę reikšmę suteikė Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 1K-367 patvirtintoms Eismo įvykio metu padarytos neturtinės žalos dydžio nustatymo rekomendacijoms (toliau – ir Rekomendacijos), tokiu būdu iš esmės nusišalindamas nuo teismo pareigos savarankiškai nustatyti tinkamą neturtinės žalos atlyginimo dydį. Ieškovai taip pat nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė CPK 331 straipsnio 4 dalyje įtvirtintą pareigą tinkamai motyvuoti procesinį sprendimą, nenurodydamas, dėl kokių priežasčių kitaip vertina tam tikrus neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijus, kuriuos reikšmingais pripažino pirmosios instancijos teismas, ir iš esmės perrašydamas vienos proceso šalies (atsakovų) apeliacinio skundo argumentus. Tai yra teisės klausimai ir dėl jų teisėjų kolegija pasisako šioje nutartyje.

Dėl neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijų, teismo pareigos nustatyti neturtinės žalos dydį ir tinkamai motyvuoti procesinį sprendimą

31. CK 6.250 straipsnio

1 dalyje nustatyta, kad neturtinė žala yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinti pinigais. Pagal to paties straipsnio 2 dalyje nustatytą teisinį reguliavimą neturtinė žala atlyginama visais atvejais, kai ji padaryta asmens sveikatai; kad teismas, nustatydamas neturtinės žalos dydį, atsižvelgia į jos pasekmes, šią žalą padariusio asmens kaltę, jo turintį padėti, padarytos turtinės žalos dydį bei kitas turinčias reikšmes bylai aplinkybes, taip pat į sąžiningumo, teisingumo ir protingumo kriterijus.

32. Bylose dėl neturtinės žalos atlyginimo nukentėjusysis paprastai subjektyviai įvertina ir nurodo jam padarytos neturtinės žalos dydį. Tačiau asmens prašomas priteisti neturtinės žalos atlyginimo dydis negali būti vertinamas kaip iš anksto žinomas ir nustatytas, nes dydį įvertina ir nustato teismas, ištyres ir įvertinęs visas teisiškai reikšmingas bylos aplinkybes. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad teismai, vertindami CK 6.250 straipsnio 2 dalyje nustatytus neturtinės žalos dydį lemiančius kriterijus, visu pirma turi įvertinti pažeistos tvirtybės pobūdį pagal protinio žmogaus etaloną. Neturtinės žalos dydis išreikštas pinigais, skirtingai nei atlyginant turtinę žalą, neturėtų būti irodinėjamas, o yra nustatomas teismo pagal konkrečioje byloje teisiškai reikšmingų kriterijų visumą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. liepos 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-417/2013).
33. Įstatyme įtvirtintas nebaigtinis neturtinės žalos dydžiui nustatyti reikšmingų kriterijų sąrašas laikytinas pagrindiniu (universalium) sąrašu tokių kriterijų, kurie turėtų būti teismo ištirti ir įvertinti kiekvienu konkrečiu atveju. Atsižvelgdamas į tai, kad neturtinės žalos dydį pagrindžiančių kriterijų sąrašas nebaigtinis, o kiekvienu konkrečiu atveju pažeidžiama skirtinga įstatymo saugoma teisinė vertybė ir neturtinė žala patiriama individualiai, teismas turėtų spręsti dėl kompensacijos už patirtą neturtinę žalą dydžio, aiškindamasis ir vertindamas individualias bylai svarbias neturtinės žalos padarymo aplinkybes ir kitus faktus, reikšmingus nustatant tokio pobūdžio žalos dydį, atsižvelgdamas į įstatyme bei teismų praktikoje įtvirtintus ir teismo konkrečiu atveju reikšmingais pripažintus kriterijus (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 13 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-26/2009; 2010 m. vasario 23 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-59/2010). Atliekant tokį vertinimą teismo pagrindinė užduotis yra parinkti teisingą, kuo labiau sušvelninančią neigiamus padarinius piniginę kompensaciją už nukentėjusio asmens patirtus neturtinio pobūdžio išgyvenimus bei praradimus ir taip sudaryti materialias prielaidas kiek įmanoma atkurti tai, ko, kaip jau minėta, neturtinės vertybės pažeidimo atveju sugrąžinti, adekvačiai įvertinti ir atlyginti pinigais iš esmės nėra galimybės (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gruodžio 22 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-582/2009).
34. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad teismas, siekdamas nustatyti kuo teisingesnę konkrečiu atveju atlygintinos neturtinės žalos dydį, turi taikyti kuo daugiau šios žalos dydžio įvertinimo pinigais kriterijų. Teismo sprendime turi būti ne tik įvardyti kriterijai, kuriais remdamasis teismas nustato priteistiną konkrečiu atveju neturtinės žalos atlyginimo dydį, tačiau ir argumentuotai pagrįstas kiekvieno iš nurodytų kriterijų taikymas nagrinėjamos bylos faktinėms aplinkybėms, atskleista jo reikšmė bei įtaka, sprendžiant apie teisingą pinigines kompensacijos už neturtinių vertybių pažeidimą dydį konkrečioje situacijoje. Be to, sprendžiant dėl neturtinės žalos dydžio, kiekvienu konkrečiu atveju būtina vertinti kriterijų visumą, t. y. ir aplinkybes, dėl kurių neturtinės žalos atlyginimo dydis gali būti nustatytas didesnis, ir aplinkybes, dėl kurių šios žalos atlyginimo dydis gali būti mažesnis (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. balandžio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-255/2005).
35. Sveikatos sutrikdymo bylose neturtinės žalos kompensacijos dydžio nustatymo specifika yra ta, jog teismas turi atsižvelgti ne tik į bendruosius CK 6.250 straipsnio 2 dalyje įtvirtintus kriterijus, bet ir į sveikatos sutrikdymo situacijoje reikšmingas aplinkybes, tokias kaip, pvz., sveikatos sužalojimo laipsnis, patirtos traumos pobūdis, atsiradusios dėl sveikatos sutrikdymo turtinės ir neturtinės pasekmės (lėšos, būtinos sveikatai pagerinti, fiziniai ir dvasiniai išgyvenimai ir pan.), pasikeitimai įvairiose nukentėjusio asmens gyvenimo sferose (profesinėje, visuomeninėje, asmeninėje ir kt.) bei kitos aplinkybės, kurios daro tiesioginę įtaką asmens fizinį ir dvasinių išgyvenimų stiprumui ir kartu lemia piniginio kompensacinio ekvivalento nustatymą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. balandžio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-170/2010; 2010 m. gegužės 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-236/2010; 2010 m. lapkričio 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-490/2010).
36. Konkretus neturtinės žalos dydžio nustatymas byloje laikomas fakto klausimu, tačiau ar teismas, priteisdamas konkretaus dydžio neturtinės žalos atlyginimą, tinkamai taikė įstatyme nustatytus kriterijus, nenukrypo nuo suformuotos teismų praktikos, yra teisės klausimai, sudarantys pagrindą vertinti teismu priimtą procesinį sprendimą teisėtumą kasaciniame teisme. Kasacinio teismo praktikoje pripažįstama kasacinio teismo teisė panaikinus apeliacinės instancijos teismo procesinį sprendimą dėl netinkamo neturtinės žalos atlyginimo kriterijų taikymo palikti galioti byloje priimtą pirmosios instancijos teismo sprendimą, jei nustatoma, kad pagal byloje nustatytas faktines aplinkybes pirmosios instancijos teismo sprendimas tokius kriterijus atitinka (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 10 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e3K-3-181-611/2020).
37. Nagrinėjamoje byloje pirmosios instancijos teismas, priteisdamas ieškovams V. K., L. S. ir R. S. neturtinės žalos atlyginimą, atsižvelgė į ieškovo patirtą sveikatos sužalojimo pobūdį ir laipsnį (V. K. sveikatos sužalojimai teismo įvertinti kaip nesunkūs, tačiau ilgalaikiai. L. S. – kaip sunkūs, o R. S. – nežymūs), dėl sveikatos sužalojimo ir jo pasekmių šalinimo patirtų nepatogumų trukmę, taip pat kitas šioms ieškovams kilusias pasekmes: negalėjimą dalyvauti sūnaus vestuvėse (V. K.), patirtus išgyvenimus dėl vaikų ir kitų artimųjų sveikatos ir saugumo įvykio metu, išgyvenimus dėl po avarijos pablogėjusio sūnaus sveikatos, atšauktas šeimos atostogas (R. S.), psichikos sveikatos pablogėjimą dėl įvykio metu patirtos streso, darbingumo sumažėjimą, gerokai pablogėjusią gyvenimo kokybę (L. S.). Teismas taip pat atsižvelgė į atsakovės draudimo įmonės bendradarbiavimą su ieškovais atlyginant tiek turtinę, tiek neturtinę žalą, į tai, kad bylos duomenys nepatvirtina ieškovo

teiginių apie atsakovės UAB „Aerosmart“ arba skrydį organizavusio piloto neprofesionalumą arba nekompetenciją, kasacinio teismo nutartyse nurodomas priteisiamas neturtinės žalos atlyginimo dydžius, kiek tai susiję su panašaus pobūdžio sveikatos sutrikdymais (eksploatuojant didesnio pavojaus šaltinius). Teisėjų kolegija pripažįsta teisiskai pagrįstu kasacinio skundo argumentą, kad įstatyme įtvirtinti ir kasacinio teismo praktikoje suformuluoti neturtinės žalos atlyginimo kriterijai pirmosios instancijos teismo sprendime buvo taikyti tinkamai, t. y. teismas vertino reikšmingų aplinkybių visetą, neapsiribodamas vien tik ieškovų sveikatai padarytos žalos pobūdžiu, bet atsižvelgdamas ir į kitas aplinkybes (įvykio metu patirtą stresą, išgyvenimus dėl savo ir vaikų saugumo, asmeninio ir šeimos gyvenimo sutrikdymą ir kt.), kurios daro tiesioginę įtaką asmens fizinį ir dvasinį išgyvenimų stiprumui ir kartu lemia piniginio kompensacinio ekvivalento nustatymą.

38. Apeliacinės instancijos teismas skundžiamą nutartimi panaikino nurodytą pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį ir ieškovų V. K., L. S. ir R. S. reikalavimus dėl neturtinės žalos atlyginimo atmetė, vadovaudamasis iš esmės tokiais argumentais: 1) ieškovų ieškinyje suformuluotas reikalavimas yra labai subjektyvus ir deklaratyvus: nurodomos vienodos sumos, neindividualizuojant reikalavimo dydžio pagrįstumo; 2) pirmosios instancijos teismas nepagrįstai konstatavo, kad ieškovės V. K. sveikatos sutrikdymas buvo ilgalaikis (tesėsi ilgiau kaip 6 mėnesius); 3) byloje nėra jokių duomenų, kad ieškovei L. S. po 2021 m. rugsėjo 3 d. būtų pratęstas nedarbingumo lygis, taip pat duomenų, kad L. S. būtų išlikę liekamųjų reikiųjų po įvykusių sužalojimų; 4) byloje nėra įrodymų, kad ieškovas R. S. dėl patirtų kūno sumušimų negalėjo dirbti jokio fizinio darbo 5 dienas ir judėjo minimaliai; 5) ieškovams išmokėtos draudimo išmokos atitinka Rekomendacijas, todėl pirmosios instancijos teismui nebuvo pagrindo didinti priteistino neturtinės žalos atlyginimo.
39. Vertindama skundžiamą apeliacinės instancijos teismo procesinį sprendimą neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijų taikymo aspektu, teisėjų kolegija, visų pirma, atkreipia dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 1K-367 patvirtintos Eismo įvykio metu padarytos neturtinės žalos dydžio nustatymo rekomendacijos taikomos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudikams ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biurui, kai jiems kyla pareiga mokėti draudimo išmoką pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymą (Rekomendacijų 1 punktą). Nors įstatyme nėra įtvirtintas draudimas teismui sprendžiant dėl priteistino neturtinės žalos atlyginimo dydžio, be kita ko, atsižvelgti į šių Rekomendacijų (ar kitų rekomendacinio pobūdžio teisės aktų) nuostatas, aptariamose Rekomendacijose nurodyti dydžiai negali būti vertinami kaip kokių nors būdu saistantys byla nagrinėjanti teismai, kurie visais atvejais turi pareigą savarankiškai nustatyti konkretų neturtinės žalos dydį atsižvelgdamas į įstatyme įtvirtintus kriterijus (CK 6.250 straipsnis). Atitinkamai vien tai, kad ieškovų konkrečioje byloje prašoma priteisti neturtinės žalos atlyginimo sumą galimai viršija tokio pobūdžio rekomendacijas, savaime negali būti pakankamu pagrindu teismui atmesti byloje pareikštus reikalavimus – kiekvienu atveju teismas turi atlikti savarankišką bylos aplinkybių, reikšmingų neturtinės žalos dydžiui nustatyti, viseto vertinimą.
40. Antra, apeliacinės instancijos teismo nutarties motyvas, kad ieškovų reikalavimas dėl neturtinės žalos atlyginimo yra neindividualizuotas, akivaizdžiai neatitinka ieškovų šioje byloje pareikšto ieškinio, kuriame nurodomos skirtingos ieškovams padarytos ir reikalaujamos priteisti neturtinės žalos atlyginimo sumos (R. S. padaryta žala – 5000 Eur, ieškiniu reikalauja priteisti sumą – 4600 Eur, V. K. padaryta žala – 8000 Eur, reikalauja priteisti sumą – 5800 Eur, L. S. padaryta žala – 18 000 Eur, reikalauja priteisti sumą – 14 700 Eur) ir nurodytos skirtingos kiekvieno iš ieškovų patirtą neturtinę žalą pagrindžiančios faktinės aplinkybės, turinio. Pažymėtina, kad šiems ieškovams priteistino neturtinės žalos atlyginimo dydį savo sprendime individualiai vertino ir pirmosios instancijos teismas.
41. Trečia, kasaciniame skunde pagrįstai nurodoma, kad apeliacinės instancijos teismas, skundžiamoje nutartyje įvertinęs tik vieną iš kriterijų, kuriais, priteisdamas ieškovams neturtinės žalos atlyginimą, rėmėsi pirmosios instancijos teismas (ieškovų sveikatai padarytos žalos pobūdį), visiškai atmetė ieškovų reikalavimus, nepateikdamas iš esmės jokių argumentų, kodėl kitus pirmosios instancijos teismo sprendime nurodytus kriterijus (pvz., ieškovų įvykio metu patirtą stresą, baimę dėl savo ir vaikų gyvybės, atsižvelgiant į tai, kad avariniu būdu buvo leidžiamasi oro balionu, asmeninio gyvenimo sutrikdymą (atsauktas atostogas, negalėjimą dalyvauti sūnaus vestuvėse), nerimą dėl pablogėjusio vaiko sveikatos) nagrinėjami atveju laiko nereikšmingais. Tokiu būdu apeliacinės instancijos teismas ne tik nukrypo nuo kasacinio teismo formuojamos praktikos, reikalaujančios įvertinti neturtinės žalos dydžiui nustatyti reikšmingų kriterijų visetą, o kai neturtinė žala padaroma sutrikdant sveikatą, greta (o ne vietoje) bendrųjų CK 6.250 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų kriterijų atsižvelgti ir į būtent sveikatos sutrikdymo situacijoje reikšmingas aplinkybes (šios nutarties 33, 34 punktai), bet ir pažeidė proceso įstatymuose įtvirtintą pareigą tinkamai motyvuoti priimamą procesinį sprendimą. Pažymėtina ir tai, kad vertindamas ieškovės L. S. sveikatai padarytos žalos pobūdį apeliacinės instancijos teismas vertino tik šios ieškovės sveikatai kilusių padarinių ilgalaikiškumą, iš esmės nepaneigdamas pirmosios instancijos teismo išvados dėl šiai ieškovei padarytų sužalojimų sunkumo, tačiau vis tiek šios ieškovės reikalavimą visiškai atmetė.
42. Galiausiai, nors byloje surinktų įrodymų turinio vertinimas yra fakto klausimas, nenagrinėtinas kasacinio teismo, kasacinio skundo argumentai, teisėjų kolegijos vertinimu, pagrindžia įrodinėjimo ir teismo procesinio sprendimo motyvavimo taisyklių pažeidimus apeliacinės instancijos teismui sprendžiant dėl ieškovų sveikatai kilusių pasekmių (CPK 185 straipsnio 1 dalis, 331 straipsnio 4 dalies 2, 3 punktai). Pirmosios instancijos teismo sprendime nurodyta, kokiais įrodymais šis teismas rėmėsi sprenddamas dėl ieškovo R. S. nežymaus sveikatos sutrikdymo (Medicininį dokumentų išrašą, kuris patvirtina, kad ieškovas 2020 m. liepos 7 d. skundėsi dešiniojo klubo, kelio skausmais). Nuoroda į byloje esančius įrodymus, patvirtinančius ieškovo R. S. sveikatai padarytos žalos pobūdį, pateikta ir ieškovų atsiliepime į apeliacinį skundą (atsiliepimo 9 punktas). Tuo tarpu apeliacinės instancijos teismas, konstatuodamas, kad į bylą nėra pateikta ieškovo R. S. teiginių apie jo sveikatai padarytą žalą patvirtinančių įrodymų, iš esmės tik atkartojė atsakovių apeliacinio skundo teiginį, nepagrįsdamas, kodėl byloje esančius pirmosios instancijos teismo ir ieškovų nurodytus įrodymus vertina kitaip nei pirmosios instancijos teismas, t. y. kodėl juos atmeta. Apeliacinės instancijos teismo nutartyje taip pat visiškai nepasisakyta dėl ieškovų atsiliepimo į apeliacinį skundą argumentų, kokie byloje esantys įrodymai patvirtina ieškovės V. K. sveikatos sutrikimų ilgalaikį pobūdį (atsiliepimo 5 punktas), dėl to, kad ieškovei L. S. nedarbingumo lygis buvo nustatytas iki pat jos senatvės pensijos amžiaus sukakties, todėl vėliau nebuvo nustatomas, tačiau yra išlikęs (atsiliepimo 6 punktas), nors šie argumentai yra akivaizdžiai reikšmingi vertinant pirmosios instancijos teismo išvadą pagrįstumą. Visa tai leidžia pritariti kasacinio skundo teiginiams, kad skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį iš esmės remiantis vien atsakovių apeliaciniame skunde pateikta pozicija, tinkamai neįanalizavus byloje surinktų įrodymų viseto.
43. Atsižvelgdama į tai, kad pirmosios instancijos teismo priimtas sprendimas atitinka

šioje nutartyje aptartus neturtinės žalos dydžiui nustatyti reikšmingus kriterijus, o skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutarties dalis dėl nustatytų materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimų bei nukrypimo nuo kasacinio teismo formuojamos praktikos negali būti pripažinta teisėta ir pagrįsta, teisėjų kolegija nusprendžia esant pagrindą panaikinti skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutarties dalį ir dėl šios dalies palikti galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą (šios nutarties 36 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

44. Tenkinus ieškovų V. K., L. S., R. S. kasacinį skundą, panaikinus apeliacinės instancijos teismo nutartį ir palikus galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, paskirstomos apeliacinės instancijos ir kasaciniame teismuose patirtos bylinėjimosi išlaidos (CPK 93 straipsnio 2, 5 dalys).
45. Ieškovei V. K., L. S., R. S., K. S., B. S. apeliacinės instancijos teisme patyrė 726 Eur išlaidų advokato pagalbai už atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą. Vadovaujantis CPK 98 straipsniu, Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato

padėjėjo teikiama teisinė pagalba (paslaugas) maksimalaus dydžio, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.), (toliau – Rekomendacijos) 8.11 punktu, ieškovams V. K., L. S., R. S. iš atsakovių priteistina 726 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo, t. y. ieškovei V. K. priteistina iš atsakovės UAB „Aerosmart“ 72,60 Eur ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“ 72,60 Eur, ieškovei L. S. priteistina iš atsakovės UAB „Aerosmart“ 72,60 Eur ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“ 72,60 Eur, ieškovei R. S. priteistina iš atsakovės UAB „Aerosmart“ 72,60 Eur ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“ 72,60 Eur, ieškovui K. S. priteistina iš atsakovės UAB „Aerosmart“ 72,60 Eur ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“ 72,60 Eur, ieškovui B. S. iš atsakovės UAB „Aerosmart“ 72,60 Eur ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“ 72,60 Eur.

46. Kasaciniame teisme ieškovai V. K., L. S., R. S. patyrė 1815 Eur išlaidų advokato pagalbai už kasacinio skundo parengimą apmokėti. Vadovaujantis CPK 98 straipsniu, Rekomendacijų 8.13 punktu, ieškovams V. K., L. S., R. S. iš atsakovių priteistina 1815 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo, t. y. ieškovei V. K. priteistina iš atsakovės UAB „Aerosmart“ 302,50 Eur ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“ 302,50 Eur, ieškovei L. S. priteistina iš atsakovės UAB „Aerosmart“ 302,50 Eur ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“ 302,50 Eur, ieškovui R. S. priteistina iš atsakovės UAB „Aerosmart“ 302,50 Eur ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“ 302,50 Eur.
47. Ieškovai V. K., L. S., R. S. buvo atleisti nuo 178 Eur žyminio mokesčio už kasacinį skundą mokėjimo (CPK 83 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Tenkinus šių ieškovių kasacinį skundą, valstybei priteistina iš atsakovės UAB „Aerosmart“ 89 Eur ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“ 89 Eur žyminio mokesčio (CPK 96 straipsnio 1 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Panaikinti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. spalio 4 d. nutarties ir 2022 m. spalio 20 d. nutarties dalis, kuriomis pakeistas Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 11 d. sprendimas: panaikinta Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 11 d. sprendimo dalis, kuria nuspręsta priteisti ieškovams R. S., V. K., L. S. neturtinės žalos atlyginimą, ir dėl šios dalies priimtas naujas sprendimas – atmesti ieškovių R. S., V. K., L. S. ieškinį; panaikinta Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 11 d. sprendimo dalis dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo ir dėl šios dalies priimtas naujas sprendimas – atmesti ieškovių ir atsakovių prašymus dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo ir dėl šių dalių palikti galioti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. balandžio 11 d. sprendimą.

Panaikinti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. spalio 4 d. nutarties ir 2022 m. spalio 20 d. nutarties dalis, kuriomis priteista valstybei iš atsakovių uždarnosios akcinės bendrovės „Aerosmart“ ir „AAS BTA Baltic Insurance Company“, kuri veikia per filialą Lietuvoje, po 10 Eur žyminio mokesčio.

Kitas Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. spalio 4 d. nutarties ir 2022 m. spalio 20 d. nutarties dalis palikti nepakeistas.

Priteisti ieškovei V. K. (*duomenys neskelbtini*) iš atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Aerosmart“ (j. a. k. 300655521) 72,60 Eur (septyniasdešimt du Eur 60 ct) ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ Lietuvos filialą (k. 300665654), 72,60 Eur (septyniasdešimt du Eur 60 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.

Priteisti ieškovei L. S. (*duomenys neskelbtini*) iš atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Aerosmart“ (j. a. k. 300655521) 72,60 Eur (septyniasdešimt du Eur 60 ct) ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ Lietuvos filialą (k. 300665654), 72,60 Eur (septyniasdešimt du Eur 60 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.

Priteisti ieškovui R. S. (*duomenys neskelbtini*) iš atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Aerosmart“ (j. a. k. 300655521) 72,60 Eur (septyniasdešimt du Eur 60 ct) ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ Lietuvos filialą (k. 300665654), 72,60 Eur (septyniasdešimt du Eur 60 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.

Priteisti ieškovei K. S. (*duomenys neskelbtini*) iš atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Aerosmart“ (j. a. k. 300655521) 72,60 Eur (septyniasdešimt du Eur 60 ct) ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ Lietuvos filialą (k. 300665654), 72,60 Eur (septyniasdešimt du Eur 60 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.

Priteisti ieškovui B. S. (*duomenys neskelbtini*), kuriam atstovauja atstovai pagal įstatymą K. S. (*duomenys neskelbtini*) ir R. S. (*duomenys neskelbtini*), iš atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Aerosmart“ (j. a. k. 300655521) 72,60 Eur (septyniasdešimt du Eur 60 ct) ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ Lietuvos filialą (k. 300665654), 72,60 Eur (septyniasdešimt du Eur 60 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.

Priteisti ieškovei V. K. (*duomenys neskelbtini*) iš atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Aerosmart“ (j. a. k. 300655521) 302,50 Eur (tris šimtus du Eur 50 ct) ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ Lietuvos filialą (k. 300665654), 302,50 Eur (tris šimtus du Eur 50 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Priteisti ieškovei L. S. (*duomenys neskelbtini*) iš atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Aerosmart“ (j. a. k. 300655521) 302,50 Eur (tris šimtus du Eur 50 ct) ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ Lietuvos filialą (k. 300665654), 302,50 Eur (tris šimtus du Eur 50 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Priteisti ieškovui R. S. (*duomenys neskelbtini*) iš atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Aerosmart“ (j. a. k. 300655521) 302,50 Eur (tris šimtus du Eur 50 ct) ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ Lietuvos filialą (k. 300665654), 302,50 Eur (tris šimtus du Eur 50 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Priteisti valstybei iš atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Aerosmart“ (j. a. k. 300655521) 89 (aštuoniasdešimt devynis) Eur ir iš atsakovės „AAS BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios per „AAS BTA Baltic Insurance Company“ Lietuvos filialą (k. 300665654), 89 (aštuoniasdešimt devynis) Eur žyminio mokesčio. Valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąjį sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Goda Ambrasaitė-Balynienė

Algirdas Taminskas

Egidija Tamošiūnienė